

Μομφινς' 375

ΣΤΙΧΟΙ
ΜΑΝΩΛΗ ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ
ΚΟΥΡΕΑ

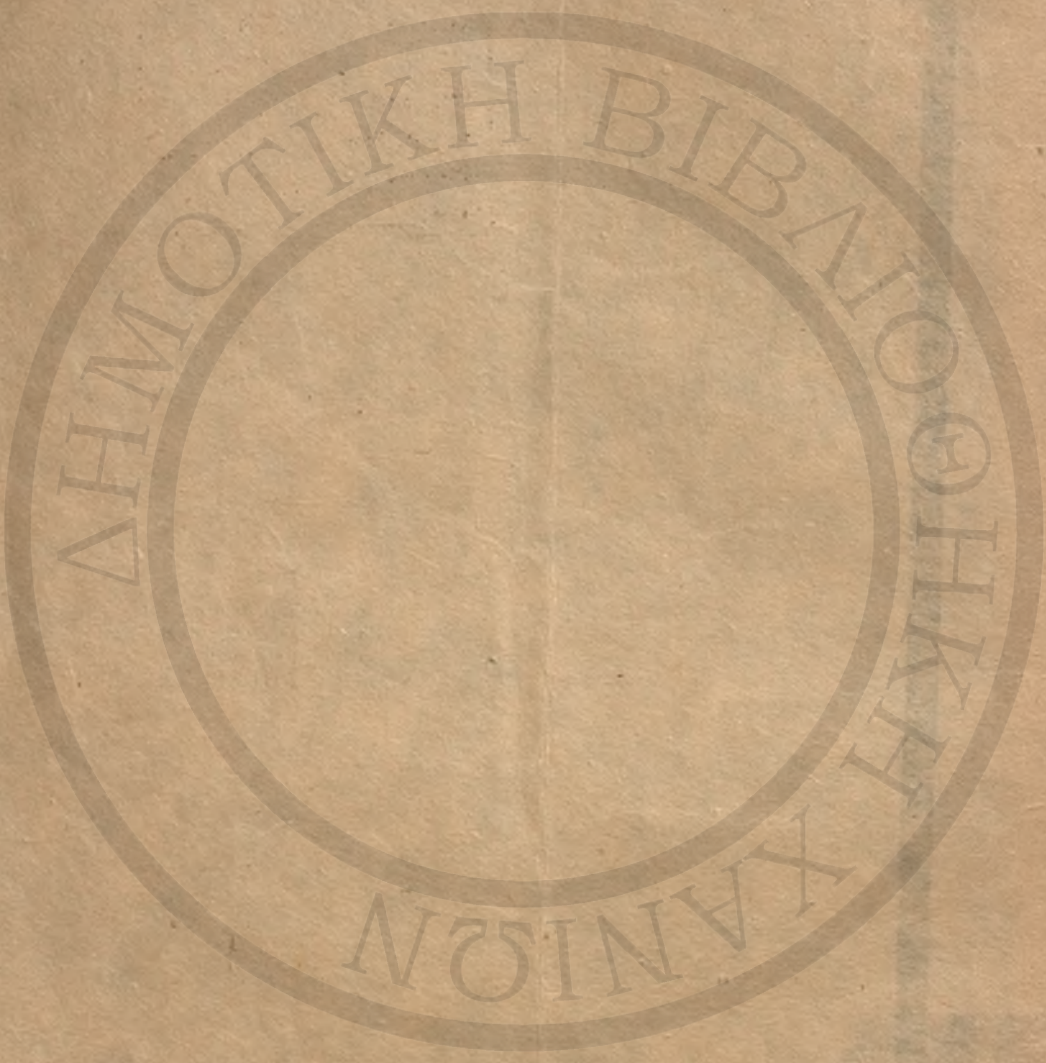

Τὰ τραγούδια τούτα ἐξεδόθησαν μετὰ τὴν εὐγενεὶς φρονίδα τοῦ ἀγαπητοῦ μου φίλου καὶ ποιητῆ Ζ. ΠΕΤΡ. ΣΤΥΛΙΤΗ

Τυπώθηκαν ἀπὸ καλλιτεχνικὰ τυπογραφεῖα τῆς Ἐλευθέρας Σκέψεως, Ἡράκλειο - Κρήτη.
1931

889.159
ΔΕΡ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΑΜΟΤΕΧΝΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ
ΣΠΥΡ. Ι. ΜΕΤΟΧΙΑΝΑΚΗ
ΠΡΑΚΛΕΙΟΝ - ΚΡΗΤΗ

Μονηχά 375

ΣΤΙΧΟΙ
ΜΑΝΩΛΗ ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ
ΚΟΥΡΕΑ

1074 Μονηχά
B. Brodskian
1-27 2001
M. Dermitzaki

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
— ΧΑΝΙΩΝ —
Αρ. όρω. 43235
Χρονολ. Εισαγ. 24-11-76
ΕΙΣΚΟΤΗΣ
*Αρ. 589 158 1000

Τὰ τραγούδια τούτα ἐξεδόθη-
θησαν με τὴν εὐγενική φροντί-
δα τοῦ ἀγαπητοῦ μου φίλου καὶ
ποιητῆ κ. ΠΕΤΡ. ΣΤΥΛΙΤΗ

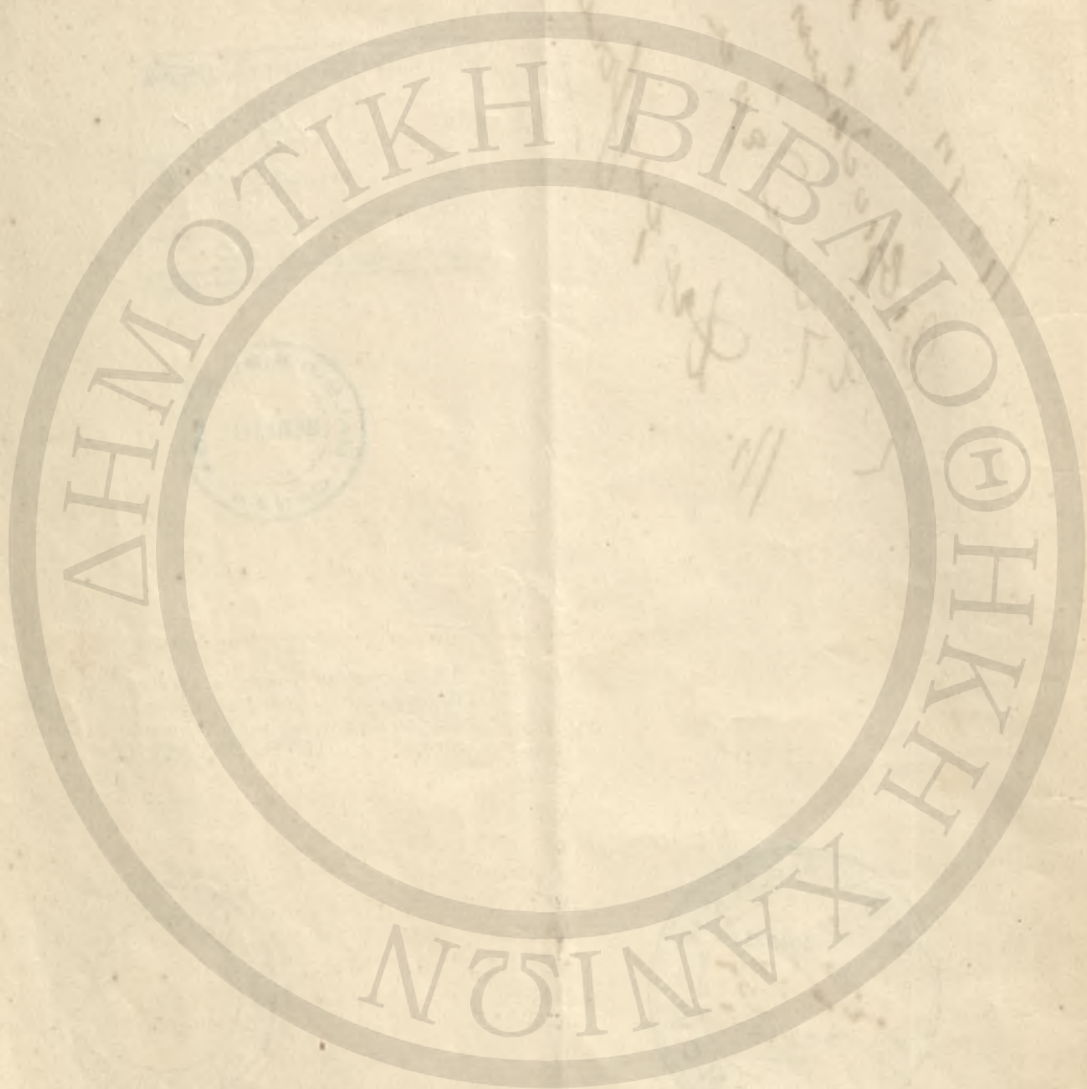
XIII-III-XXXXVI.

Τυπώθηκαν σὺ καλλιτεχνικά
τυπογραφεία τῆς «Ἐλευθέρας
Σκέψεως». Πράκλειο—Κρήτης.

889.159

СРР

Наше дело
мы не пропустим

Handwritten notes and scribbles, including the number "111" and some faint, illegible characters.

Ἄγαπητέ κ. Δερμιτζάκη,

Δέν κάνω τόν κριτικό μήτε εἶμαι ἱκανός γιά τέτοιο δύσκολο ἔργο, γι' αὐτό καί δέν μπορῶ ν' ἀναλάβω τὸ κριτικὰ ἔργο τῶν ποιημάτων σου.

Τὸ μόνο ποῦ μπορῶ νὰ σοῦ πῶ γιά τὰ τραγούδια σου εἶναι ἓνα μεγάλο «εὐχαριστῶ» γιά τὴν χαρὰ ποῦ μου ἔδωκες μὲ τὸ διάβασμά τους. Συγκινήθηκα τόσο καὶ τόσο αἰσθάνθηκα τὴν ψυχὴ μου νὰ πονεῖ καὶ νὰ χαίρει, ποῦ ὁμολογῶ πὺς λίγες φορές στὴ ζωῆ μου δοκίμασα τέτοιο τρικύμισμα αἰσθημάτων. Ἡ «Τιμὴ», ἡ «Πόρνη», ὁ «Χειμῶνας» εἶναι ἐξαιρετικὰ κομμάτια ποῦ μποροῦν νὰ τιμῆσουν καὶ τὸν πιὸ γνωστὸ ποιητὴ.

Καὶ πάλι σ' εὐχαριστῶ γιά τὴν χαρὰ ποῦ μου ἔδωκες.

Ι. Δ. ΜΟΥΡΕΛΛΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Ἔρως φορές ὄντας μονάχος, κλεισμένος στὸ μπαρμπεριὸ δίχως δουλειά, συλλογίζουμαι τὴ ζωὴ μου, τὴ ζωή. . . .

καὶ στὸ νοῦ μου κατεβαίνουν ἀράδες.
Γράφω: Τί γράφω; Ἔνας λόγος νὰ γράφεις. Μεγάλη υπόθεση νὰ τὸ λές. Μεγαλύτερη νὰ τυπώνεις.

Ἄγνωστος παραμικρὸς μπαρμπέρης, νοιάζουμαι περισσότερο γιὰ τὴν καλὴ ποιότητα τοῦ ξουραφιοῦ καὶ γιὰ τὴν περιποίηση τοῦ πελάτη, ἔτσι νὰ φχαριστιθεῖ ὁ χριστιανὸς καὶ νὰ σοῦ ξανάρθει.

Τὸ πρᾶμμα ἀλλάζει.

Πιὸ πολὺ χαίρουμαι σὰ μοῦ λένε πὼς τὸ ξούρισμα μου εἶναι μαλακὸ καὶ ἄνετό, παρὰ πὼς γράφω κάτι τίς, καθὼς μοῦ ἔπαν τῆς προκοπῆς. Τότες; Οἱ στίχοι τοῦτοι βγαίνουνε γιὰ ἓνα στενὸ κύκλω. Οἱ γραμματιζούμενοι φίλοι μου ἰσχυρίζονται πὼς εἶναι καλοί.

Λίμα ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ. Μὲ κατὰφεραν. Τοὺς τυπώνω.

Ἡ Εὐθύνη μπαρεῖ νὰ τοὺς βαραίνει γιὰ ὅλη τους τὴ ζωή.

Ἑράκλειο 1934

Μ. ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ

Κουρέας

Η ΤΙΜΗ

Τὸ ἀφιερώνω στὸν ἀγαπητὸ φίλο κ. Γιάννη Μουρέλλο συγγραφέα τῆς «Ἱστορίας τῆς Κρήτης» ποὺ με ἐνίσχυσε καὶ με συνέδραμε στὴν ἔκδοση τῶν ποιημάτων μου

Τὴν εἶχαμε κανακαρὰ τὴν ἀδερφή μας
στὸ σπίτι μιὰ
χωρὶς δουλειὰ καμμιά
ξάπλες, κηφηναριό, κουτσομπολιό καὶ ἔρωτα.

Ἡ Μάννα μας κρύο νερὸ νὰ μὴν τῆς στάξει
σὲ καιρὸ κανένα γιὰ τὸ Θεό!
Κι' ἦταν στὸ σπιτικό μας
ὑπόληψη ποὺ λέτε καὶ τιμὴ μας.

Δουλεύαμε κι' οἱ τρεῖς
ἔξον ὁ κύρης ὁ μπεκρῆς

ἡ μάνα μου κι' ὁ πειὸ μεγάλος μου ἀδερφός
κι' ἐγὼ στοῦ Ζησιμάκη παραγιός.

Λουλεύαμε μεσ' τὴ βαρειὰ δουλειά,
καὶ τὰ προυκιά, ἡ μάνα μας,
μέσ' τὶς νυχτιὲς ἐκεῖνες τὶς βαθεῖες
κάτου ἀπὸ τὸ λυχνάρι
ξόμπλιαζε πάνω σὲ πανιά, κόβοντας μὲ τ' ἀχνάρι
λογῆς λογῆς, κρουσαδιαστὲς νυφάδικες ποδιές.

Λυώναμε μεῖς μέσ' τὴ δουλειὰ καὶ φούσκωνεν αὐτή,
βδέλλα λὲς καὶ πιπίλιζε τὴν κάθε μὰ σταλιά
τὸ αἷμα μας.

Καὶ νὰ θεριὸ μὲ βύζους ὡς ἐκεῖ!
Πέστε μπορεῖ τέτοια ζωὴ νὰ μείνει παστρική;

Μὰ κάποια μέρα φοβερὴ σκάζει τὸ μυστικό.
Ἡ ἀκριβὴ μας ἀδερφή πού μᾶς κρατοῦσε τὴν τιμὴ
εἶν' ἄρρωστη στὸ στρῶμα
καὶ μετὰ κάμποσο καιρὸ ἄλλοι! ἡ κοιλιὰ στὸ στόμα!

Τὴ μάνα μας τὴν μπλάκωσε ταμπλᾶς
κι' ὁ ἀδερφός μας νά, φονηᾶς
ρέβει στὴ φυλακὴ γιὰ χρόνια,
γιατὶ κουτὸς αἰώνια
τὸ γυιὸ τοῦ Γιακουμῆ
πού μᾶς ἐπῆρε τὴν τιμὴ
μὲ δυὸ στὰ στήθια μαχαιριές
τὸν ξάπλωσε στ' ἄλωνα.

Τὴν εἶχαμε κανακαρὰ τὴν ἀδερφή μας
στὸ σπίτι Μιά, νὰ βλέπει τὴν τιμὴ μας
κι' ἐμᾶς πού μνόγαμε ὅλοι ἐκεῖ,
μέσ' τὸ μπορντέλλο παστρική
τώρα γλεντιᾶ, βροντᾶ κι' ἀστράφτει
καὶ στὰ παλῆὰ παπούτσια τῆς μᾶς γράφει!

Η ΠΟΡΝΗ

Γδύσου κι' απόψε λάγνοι πόθοι
 ἀμαρτωλοί, τὸ νοῦ μου ξεσηκώνουν.
Ἦπια κρασι κι' ὁ νοῦς μου γυροκλώθει
 τὰ μάτια μου ἀνταριάσαν καὶ θαμπώνουν.

Ἄγάλια, ἀγάλια ἀμαρτωλὴ κοπέλλα
 γδύσου! Νὰ δῶ τὴ σάρκα σου! Πληρώνω!
Ρίχνε τὴ λερωμένη σου ταντέλα
 νὰ νοιώθω τὸ κορμί σου ν' ἀλαφρώνω.

Ξεκούμπωσε τὴ ρόμπα τὴ λυωμένη
 νὰ πέσει ἀπ' τὸ λαιμό σου, λές, κορνίζα,
νὰ δῶ τὴν μαζαιριά τὴν τιμημένη
 τοῦ ἀδερφοῦ σου π' ἔκοψες τὴ μίζα.

Τράβα μου ἓνα συρτὸ χορὸ καὶ τ' ὄμου
 δείξε μου τὴ μεριά πὸ κλώθουν φείδια
οἱ βουρδουλιές τοῦ κ. Ἀστυνόμου
 καὶ τ' ἀγαπητικοῦ πὸν λλεῖ τὰ φρούδια,

Ἔω τὸ λιγνὸ κορμί σου! Τὰ χυμένα
 τὰ μάτια σου πὸν ἦ τρέλλα τὰ φωτᾶ
κι' ἡ ἀγιάτρευτη ἀρρώστια π' ὠϊμένα,
 μερονηχτὶς τὴν πόρτα σου χτυπᾶ.

Ἀγάπη κι' ἀδερφή μου σ' ἴδια μπόρα
 γεροτὸς στ' ἄγια τὰ πόδια σου λυγῶ·
δὲν ἀρωτάω ποιὰ εἶσαι τέτοιαν ὥρα
 καὶ σὺ μὴν ἀρωτᾶς ποιὸς εἶμαι ἐγώ.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

“Ολα στὸ κρύο τᾶκλεισεν ἡ βαροχειμωνιά,
κι’ εἶναι θλιμμένη ἡ γειτονιά σὺν τὴν τρώει μαράζι.
Σφάλιξ’ ἡ βρούση καὶ πιὸ κεῖ στὴ σκοτεινὴ γωνιά,
ἕνα σκυλλὶ ἀρωσιάρικο στὸ ξεροβόρι οὐρλιάζει.

Κι’ ἕνας ἐργάτης σκύβοντας ἀνάδια κατεβαίνει
κουρελιασμένος, στὴ ψυχρὴ καὶ παγερὴ βραδυά,
κρυώνει.....τρέχει καὶ χτυπᾷ μὲ πόρτα πὺρ προσμένει.
Ἄλλοι! τοῦ κάκου ἕνα ψωμὶ στὰ νηστικὰ παιδιὰ.

Πιὸ πέρα μέσα στοῦ Βορρηᾶ τὴ μανιασμένη μπόρα,
π’ ἀνεμοδέρνει τὴ βραδυὰ μὲ βοητὸ βαθύ,
στὸ καλντιρίμι ροβολᾷ μὲ βιὰ μὲ νεκροφόρα,
κάτι ζητᾷ στὴ γειτονιά καὶ κάνει νὰ σταθεῖ.

Καὶ μέσα στὸ μουντὸ τὸ φῶς λούφαξαν ὅλα τώρα!
Βουβὰ τὰ χαμηλόσπιτα γέροντες στὴ βροχή.
Στάθηκε.....κάτι ἐσήκωσε μὲ βιὰν ἢ νεκροφόρα,
καὶ πῆρε πάλι ὁλότσα τὸ δρόμο τῆς ταχύ.

ΤΟ ΘΑΜΜΑ

Δὲν εἶχαμε ψωμί στὸ σπιτικό
ἀνέργεια, φτώχεια στὸ κατόϊ,
κι' ὅμως ἀπὸ μεγάλ' ἀρχοντικό
ἡ σκούφια μας κρατοῦσε κι' ἀπὸ Σοῦ.

Μᾶς ἔδερον' ὁ χειμῶνας ὁ βαρὺς
κι' ἐμεῖς βουβὸ τὸ μυστικό μας,
στὴ γειτονιά κρατούσαμε θαρρεῖς
κι' ἦταν ἐφτάκαλο τὸ ριζικό μας,

Ἐπέραστες οἱ μέρες! Οἱ νυχτιές!
Τὸ τζάκι μας σβυστὸ ὀλοένα.
Στις σκοτεινὲς λουφάζαμε χιονιὲς
μὲ δίχως κάρβουνο κανένα.

Ξενόπλενεν ἡ μάνα ποῦ καὶ ποῦ·
ὁ κύρης πάντα στὴν ταβέρνα,
ποιήτρια ἢ ἀδερφή μας ἢ ραφτοῦ
μελάγχολα τραγούδια μᾶς ἔξερνα.

Κι' ὁ Φιῶρος ὁ μεγάλος μου ἀδερφὸς
ὄλο νὰ γίνεται του ντόρος,
στὴ γειτονιά νὰ βγαίνει κουρντιστὸς
ψωροδανδῆς, λιμοκοντόρος.

Ἐγὼ καλὸς μὲς στὸ σκολεῖο
πάντα στὸ μᾶθημα ξεφτέρι,
τὸ κάθε τι τυφλὰ νὰ καταπιῶ
μὲ δέκα πάντα στὸ τεφτέρι.

Ἄργα μᾶς ἔστιβ' ὁ καιρὸς
μέσα στὴ φτώχεια καὶ στὸ κλάμμα
μὰ ἐγὼ καρτέραα θλιβερός
τὸν ἅγιο πὺν θεὸ νάκανε τὸ θαῦμα.

Κι' ὦ! Νάτο! πῶς δὲν ἄργησε νὰ ρθῆ
ὁμοιο σὰν τόσο τὸ δικό μας.
Ἄγρια ἢ μπόρα χύμηξεν ὀρθῆ
καὶ ρήμαξε τὸ σπιτικό μας.

Προχτὲς τὴ μάννα στὸ παληὸ
τὴν πέταξαν μὲ βιὰ νεκροταφεῖο
κι' ὁ κύρης σ' ἓνα καπηλεῖο
τὰ τίναξε ἀπ' τὴ πεῖνα καὶ τὸ κρύο.

Κι' ὅσο γιὰ μᾶς πὺν μείναμεν τοὺς τρεῖς
τὴν ἀδερφή τὸν ἀδερφὸ κι' ἐμένα,
μὴν τὰ ρωτᾶς! γιατί νὰ σκοτιστεῖς
μὲ τέτοια πράγματα χαμένα!

ΣΑΛΩΜΗ

Νάτη! Ἡ Σαλώμη στὸ χορὸ τρεμοπετᾶ καὶ σέρνει
ἀνάλαφρη σᾶν σύννεφο μ' ἀχνῆς λιγοθυμίες,
καὶ ξόφρενος στ' ὀλόχρυσο ποτῆρι κλωθοφέρει
ὁ νοῦς τοῦ Ἡρώδη σ' ἄσωτες καὶ λάγνες πεθυμίες.

Ἦ! Σὺ τοῦ κέδρου μυρωδιά, πνοὴ τοῦ Ἰορδάνη
δροσᾶτο μου χρυσ' ὄνειρο καὶ γλυκανασασμέ,
ἀπόψε τῶν μωσχάνθεμων τὸ μῦρο δὲν σὲ φτάνει,
κι' οὔτε τὸ δροσοστάλαγμα τῶν γιασεμιῶν, καῦμέ!

Σαλώμη! μέσ' τὰ χέρια σου τὸ στέμμα καὶ ἡ καρδιά μου.
Σαλώμη, ὡς μὲ συνέπηρες σ' ἀκοίμητες φωτιές,
τὸ νοῦ μου ὡς μοῦ ξεσήκωσες, πόθους στὰ σωθικά μου,
Σαλώμη! Πές, στὰ πόδια σου, τὴν οἰκουμένη θές;

Καὶ κείνη ὡς τὸ χαμόγελο τὰ χεῖλη της ξεσκίζει,
τοῦ Βαφτιστῆ τὴν κεφαλὴ σὲ δίσκο τοῦ ζητᾶ.
Ἔρχεται ὁ δίσκος! στὰ νεκρὰ τὰ χεῖλη πάντα ἀνθίζει.
Τὸ ἴδιο χλωμὸ πικρόγελο ποὺ σαρκασμοὺς πετᾷ.

Η ΜΟΥΝΤΖΑΛΙΑ

Στὸν τοῖχο πάνω ἢ μοντζαλιὰ χασκογελάει μαύρη
ἀπὸ μελάνι καὶ θωρεῖ ἀνάδεια τοῦ κλειστοῦ
σκολειοῦ τὴν πόρτα, ἢ πιτσιλιὰ ποῦ μὲ λαχτάρα λαύρη,
τὸ καλαμάρι ἔσπασε τὸ χέρι ἐνοῦς παιδιοῦ.

Σημάδι ποῦ ξανάφερες, ζωντανεμένες πάλι
ἐνθύμησες στὸ νοῦ καὶ νά, τὸ δάσκαλον ἐκεῖ,
τὴ βέργα καὶ τὶς πρωτεινὲς χαρὲς μου πίσω πάλι
καὶ κάποιο ἀκόμα λογισμό στὸ νοῦ μου πὺδ γλυκύ.

Πάλι μοῦ ξαναγύρισες—σημάδι—περασμένα
λησμονημένα βάσανα, θαμένους λογισμούς,
μὲ μιᾶς μοῦ νεκρανάστησες ὄνειρατα χαμένα
καὶ μοῦ ξανανιστόρησες τοὺς πρωτεινοὺς καῦμούς.

Η ΖΩΗ

Χρόνια στὸ μαρπέρικο
μ' ἀχαμνὸ τὸ χέρι
νὰ κρεμνὰ βερέμικο
τάχα ποιὸς νὰ ξέρει
σήμερο ἂν τὴ βγάλομε
πάλι παστρική,
καὶ δὲν ἀπομείνομε
μάννα νυστικοί.

Μέσα τῶν προλήψεων
τὰ βαθειὰ σκοτάδια
καὶ τῶν ἀντιλήψεων
τῶν στριβῶν ρημάδια
ρέβουμε χωρὶς σταλειά
μιὰ χαρὰ νὰ δοῦμε,
ὅσπου σὲ καμμιά γωνιὰ
φόφιους νὰ μᾶς βροῦνε!

ΧΙΜΑΙΡΕΣ

Ἦ Ἡβη, πάνου, στὰ στήθεια σου δυὸ μαγικά σημάδια
περνῶντας σὲ ἀποχέρισε μὲ μιὰ μοσκοβολιά,
καί σ' ἄφησε τὰ πιό γλυκά ν' ἀκούσεις χτυποκάρδια,
στ' Ἀπρίλη τοὺς ἕλεμοναθοὺς τῆς νειότης σου ἢ ἄροσιά.

Καί νὰ τὰ βασιλόπουλα στ' ἄτια τους καρβαλάροι,
ὄνειρα τρεμουλιάσματα καὶ πόθοι, πού ξυπνοῦν,
κυντάξεις τὰ ρηγόπουλα ποιό ἔναι πού θὰ σὲ πάρει
μ' ἀπὸ τὰ χέρια οἱ χίμαιρες γελοῦν καὶ σὲ κρατοῦν!

Ο ΜΑΣΤΑΜΠΑΣ

Βράδυ και τώρα ήσυχος άπαλοπαιχνιδιάρης,
ό μπάτης στις πευκοσειρές σφυρίζει ένα σκοπό,
κρυφομιλά δλόδροσος σάν νειος που καθβαλάρης
στέλνει άποχαιρετίσματα με πόνο μυστικό.

Στή μέρα που του δειλινοῦ σκεπάζει τὸ μαγνάδι,
ἢ νύχτ' άστεροκέντητη σὲ φάδι έξωτικό
στήν άπαλή του βραδυνοῦ τίγνε τυλίγει άγάλλη
μ' ένα σιγομουρομούρισμα τραγοῦδι έρωτικό.

Ώρες γλυκειές, που ό Μασταμπάς στής μυρωδιάς τὸ χάδι,
νύχτα που ξεδιπλώνεται σὲ θείου αναπαλμοῦ
τὸ μόσκο, κι' άναστένεται τὸ πρώτο χτυποκάρδι
με τὰ γλυκοξυπνήματα του πρώτου μας καῦμοῦ.

Σιγμές, που άνάερες περνοῦν ἢ μιὰ νὸ βρεῖ τήν άλλη,
με τὰ τραγοῦδια τῶν πουλιῶν με πέρνουν και πετοῦν
μαζί και ζωντανεύουνε νεκρά ὄνειρα και πάλι
και νειάτα που περιόσανε και δὲν ξαναγυροῦν.

ΤΑ ΤΕΜΠΗ

Ὁλόδροσος στὸ δειλινὸν ὁ λόγκος παιχνιδιάρης
πάνω σὲ πράσινο χαλί κρατεῖ τὸν Πηνεῖο,
κι' αὐτὸς ὡσάν μονάκριβος καὶ πολυκανακάρης
ξαπλώνει καὶ γλυκοφιλεῖ τὶς ὄχθες του τὶς δυό.

Ἄπλοίσκοι ἀγκαλιάζουνε γέροντας τὰ πλατάνια
τὶς ἀνθισμένες λιγαριές τὴν ἀκροποταμιά,
κρυφομιλοῦν καὶ παίζουνε τὰ δροσερὰ φυντάνια
κι' ἀπαλοκανακίζονται τὰ τροφαντὰ γιαβριά.

Νυφάδες π' ἀναδεύσετε ἀπ' τὸ θολὸ ποτάμι
στὴν ξελογιάστρα ἀστροφεγγιά, στῆς νύχτας τοῦ χοροῦ,
θέλω νὰ δῶ πῶς πιάνεστε, κρατώντας μιὰ τὴν ἄλλη,
γυρ' ἀπ' τοῦ τραγοπόδαρου τὴν φόρμιγκα θεοῦ.

Ὁρες πού σιγοσβύνετε σ' ἀνύποτες γλυκάδες
κι' ὥρες πού ξεσηκώνεστε πάλι σ' ἀναγερμοῖ
παιχνίδια, ἀλαφραπάτητες κάτω σὶς πρασινάδες,
ὦ! καὶ νὰ μὲ κρατούσατε στὸ πλάνος τοῦ δρυμοῦ.

